

SINTEZA obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)

la proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Strategiei Mecanismului național de referire pentru protecția și asistența victimelor infracțiunilor pe anii 2020-2030 și a Planului de acțiuni pentru anii 2020-2023 (număr unic 321/MSMPS/2020)

Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
1. Cancelaria de Stat	<p><i>La proiectul hotărârii Guvernului:</i></p> <p>1. Propunem completarea trimiterii la Legea nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor cu elementul structural sau constitutiv respectiv (<u>articolul din lege</u>), indicându-se denumirea, numărul și anul adoptării actului pentru a respecta rigorile art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p>2. La pct. 4 se propune substituirea textului „monitorizarea și coordonarea” cu textul „monitorizarea, coordonarea și <u>controlul</u>” cu indicarea termenului când Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (în continuare: MSMPS) va prezenta Guvernului, raportul privind implementarea documentului respectiv.</p> <p>3. Se consideră oportună includerea unui punct suplimentar cu privire la <u>abilitarea ministerelor și altor autorități administrative centrale cu responsabilități</u> în domeniu de a întreprinde măsuri ce se impun în vederea realizării obiectivelor documentului respectiv.</p>	<p>Se acceptă. Proiectul hotărârii Guvernului a fost completat cu trimiterea la articolul 3, alin. (1) al Legii nr.137/2016.</p> <p>Se acceptă. Proiectul hotărârii Guvernului a fost completat cu punctul 6 cu următorul conținut: „Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale”.</p> <p>Se acceptă. În cadrul punctului 2 al proiectului prenotat au fost incluse prevederi cu privire la abilitarea ministerelor și altor autorități administrative centrale, cu responsabilități în domeniu, de a întreprinde măsuri ce se impun în vederea realizării obiectivelor Strategiei.</p>

La proiectul Conceptului:

4 - 6. Potrivit pct. 6 din Regulile de elaborare și cerințe unificate față de documentele de politici aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 33/2007, concepția reprezintă un sistem de idei generale orientate spre tratarea/interpretarea multilaterală a problemelor economice, sociale, juridice, științifice, tehnice și reflectă modul de a percepe sau ansamblul de opinii, idei cu privire la problemele ce țin de dezvoltarea unui sau mai multor domenii ori sectoare în ansamblu.

Din această perspectivă, proiectul supus examinării conține o serie de elemente irelevante unei concepții, iar structura și conținutul proiectului prezentat relevă trăsături evidente a unei Strategii. Astfel, întru clarificarea statutului documentului în cauză, recomandăm modificarea conținutului acestuia prin prisma pct. 8 și pct. 9 din Regulile de elaborare și cerințe unificate față de documentele de politici aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 33/2007.

Mai mult, potrivit proiectului cu privire la cadrul național de planificare strategică și cerințele față de documentele de politici publice, care este în proces de avizare și urmează să fie aprobat de Guvern, ministerele și alte autorități administrative centrale subordonate Guvernului vor elabora doar două tipuri de documente de planificare și anume: **strategia și programul**.

7. Considerăm nejustificată stabilirea termenului de intervenție a documentului respectiv pentru 10 ani reieșind din obiectivele și rezultatele scontate în domeniul de intervenție.

Se acceptă. Proiectul Conceptului a fost modificat în proiectul Strategiei.

Nu se acceptă. Urmare a evaluării Strategiei SNR pe anii 2009-2016 (aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.257/2008), menționăm că, obiectivele scontate n-au fost atinse pe deplin în termenul planificat de 8 ani, fapt

	<p>8. Problema specificată la pct. 51 va fie exclusă, dat fiind faptul că pct. 21 din proiect indică că instituția responsabilă de organizarea formării personalului din domeniul protecției sociale este Agenția Națională Asistență Socială (ANAS).</p>	<p>ce s-a datorat naturii inovatoare a acestei politici (a se vedea punctul 9 al proiectului Strategiei MNRV). În acest context menționăm faptul, că Strategia MNRV este mai inovatoare și necesită o perioadă mai îndelungată de timp în vederea obținerii rezultatelor planificate.</p> <p>Totodată, remarcăm că, proiectul MNRV tinde să asigure și complementeze sectorial Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030” (Obiectivul 9. <i>Promovarea unei societăți pașnice, sigure și incluzive</i>), care la rândul său este prevăzută cu finalitate până în 2030.</p> <p>Adițional, menționăm că, conform <i>Capitolului II, Secțiunea 1</i> din cadrul Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 „Cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice”, <i>Strategia este un document de politici publice care definește și planifică politica publică a Guvernului pe termen lung (6-10 ani) în unul sau câteva domenii stabilite conform Legii nr. 136/2017 cu privire la Guvern.</i></p> <p>Nu se acceptă. În contextul obiecției înaintate, se prezumă referința la pct.24 (nu - pct.21) al proiectului, unde s-au operat unele ajustări de conținut. Astfel, menționăm că, per sector fiecare APC realizează instruire continue ale specialiștilor săi. ANAS asigură funcționarea Sistemului de instruire inițială și continuă a personalului din domeniul asistenței sociale (conform H.G. nr.38/2019), în speță fiind instituția responsabilă pentru formarea personalului din domeniul de referință.</p>
--	--	--

	<p>9. Descrierea situației de la capitolul I al proiectului <u>este deficient structurată</u>, fapt ce face dificilă înțelegerea analizei prezentate. Din descrierea situației <u>lipsesc datele oficiale naționale</u> ce ar facilita înțelegerea profunzimii problemelor, formularea obiectivelor și stabilirea țintelor, făcându-se referire doar la situația per ansamblu în domeniu și la <u>constatări subiective</u>, fără argumentări de rigoare. Din acest considerent propunem ca în procesul definitivării, să se atragă atenție sporită prezentării situației reale, inclusiv prezentarea, după caz, a statisticilor oficiale relevante, care să argumenteze în același timp necesitatea și relevanța obiectivelor stabilite în proiect.</p>	<p>Astfel, remarcăm că, în contextul instruirii comune a membrilor EMT nu există responsabilități clare atribuite unei anumite instituții, or după caz a mai multor instituții, care dețin abordări multisectoriale în cadrul politicilor sale și necesită intervenții sectoriale, precum și comune a diverșilor specialiști. Prin urmare în componența EMT intră reprezentanți din diferite structuri (polițiști, ASP, Direcția de învățământ etc.), care beneficiază de instruire sectorial, dar nu și-n cadrul unor platforme comune. Instruirea comună a membrilor EMT se realizează doar din asistența donatorilor. Urmare a celor expuse remarcăm faptul că, problema identificată în pct.51 nu trebuie să fie exclusă, aceasta rămânând a fi actuală.</p> <p>Se acceptă. Proiectul Strategiei a fost completat cu statistici oficiale relevante. Totodată, menționăm că, descrierea situației a fost structurată luând în considerare componentele SNR conform modelului existent de cooperare intersectorială (a se vedea pct.16). Astfel, descrierea modelului MNRV ce urmează a fi dezvoltat în baza prezentei Strategii, precum și rezultatele așteptate sunt structurate conform componentelor similare ale pct. 16 (a se vedea secțiunile 4.3.- 4.7). Astfel, structura descrierii situației nu poate fi modificată, dat fiind faptul că, va anula legătură logică între elementele structurale ale documentului politic. Adițional, menționăm că, informația prenotată se</p>
--	--	--

	<p>10. Sugerăm revizuirea <u>modului de formulare a obiectivelor și acțiunilor pe parcursul întregului text</u>, deoarece multe dintre acestea sunt prea generale, iar cele <u>specifice lipsesc</u> aproape integral. În varianta actuală, acestea reprezintă o listare a rezultatelor care posibil vor fi atinse ca urmare a implementării documentului, fapt irelevant pentru un actul de planificare. Astfel, <u>obiectivele enumerate la Secțiunea 2.1. a proiectului urmează a fi reformulate pentru a fi SMART</u>, adică simple, măsurabile, accesibile, realiste și determinate în timp. Acest fapt va presupune că obiectivul conține <u>indicatorul prin care să poată fi măsurată realizarea acestuia</u>, precum și perioada de timp până la implementare.</p> <p>11. Secțiunea 2.2. urmează a fi revizuită prin prisma obiecției nr. 7 din aviz. Totodată, se propune includerea <u>tuturor rezultatelor scontate care urmează a fi atinse pentru fiecare etapă de implementare a documentului respectiv.</u></p> <p>12. Propunem ajustarea capitolului III și modificarea denumirii acestuia în „<u>Rezultate scontate și indicatori de monitorizare</u>”, iar pe lângă prezentarea viziunii generale, se</p>	<p>bazează pe constatările a două studii¹, inclusiv evaluării externe a implementării Strategiei SNR.</p> <p>Se acceptă. Obiectivele și acțiunile din cadrul Strategiei au fost reactualizate.</p> <p>Se acceptă parțial. Secțiunea 3.1. <i>Obiectivele generale și efectele preconizate pe termen lung</i> a fost completată cu informația privind impactul preconizat pe termen lung. Totodată, remarcăm faptul că termenul de intervenție nu a fost modificat (a se vedea argumentările obiecției 7).</p> <p>Se acceptă parțial. Proiectul Strategiei a fost completat cu indicatori de monitorizare, iar denumirea capitolului III (varianta actuală - IV) a fost reactualizată (conform</p>
--	---	--

¹ Report “Assessment of Referral System for Victims of Trafficking in the RM”, Liliana Sorrentino, ICMPD, 2017 ; Raport “Funcționarea SNR în RM. Lecții învățate și perspective”, A. Lutenco, T. Fomina, OIM, 2018.

<p>vor indica rezultatele tangibile anticipate, specificate pentru o anumită perioadă de timp.</p> <p>13. Totodată, recomandăm completarea proiectului cu un capitol nou ce ar conține informația privind <u>costurile aferente</u> implementării proiectului în cauză, în conformitate cu prevederile pct. 11 lit. f) din <i>Regulile de elaborare și cerințe unificate față de documentele de politici</i> aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 33/2007. Informația respectivă este necesară în special în cazul solicitărilor de finanțare din exterior, or, fără a cunoaște care sunt necesitățile financiare pentru realizarea anumitor activități, este imposibil de a solicita resurse pentru realizarea acestora.</p>	<p>prevederilor Hotărârii Guvernului 386/2020), după cum urmează: „Direcții prioritare de intervenție și indicatori de monitorizare și evaluare”.</p> <p>Se acceptă parțial. Remarcăm faptul că, secțiunea 4.7. din cadrul proiectului Strategiei MNRV reflectă la general aspectele de finanțare, iar detaliile privind costurile necesare pentru prima etapă de implementare sunt descrise în nota informativă al proiectului prenotat și în Planul de acțiuni cu privirea la implementarea Strategiei.</p> <p>Totodată, structura Strategiei a fost racordată conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.386/2020 „Cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice”.</p> <p>Adițional, remarcăm faptul că Hotărârea Guvernului nr. 33/2007 cu privire la regulile de elaborare și cerințele unificate față de documentele de politici a fost abrogată prin intermediul Hotărârii de Guvern menționate mai sus.</p>
<p><i>La proiectul Planului de acțiuni:</i></p> <p>14. Obiectivele identificate în Planul de acțiuni nu sunt exprimate cu ajutorul unor indicatori măsurabili. Considerăm necesară reformularea acestora cu evitarea formulelor declarative, astfel încât acestea să devină specifice, măsurabile, realiste și realizabile.</p> <p>15. Pentru eficientizarea procesului de planificare și raportare a acțiunilor la rubrica termen de realizare din Plan, se va stabili termenul exact de realizare a acțiunii.</p>	<p>Se acceptă. Obiectivele Planului de acțiuni au fost reformulate conform obiecției înaintate. De asemenea, în contextul rezultatelor preconizate au fost reflectați indicatori măsurabili.</p> <p>Se acceptă. S-au operat modificările de rigoare în proiectul Planului.</p>

<p>Astfel, se va asigura crearea unui cadru coerent și complex pentru derularea acțiunilor preconizate.</p> <p>16. Propunem excluderea acțiunii nr. 6 din proiect, dat fiind faptul că este una tehnică care nu contribuie direct la soluționarea problemelor în domeniu.</p> <p>17. Acțiunea nr. 8 și nr. 16 urmează a fi unificate, dat fiind faptul că au același obiect de reglementare.</p> <p>18. La acțiunile nr. 5, 11, 12, 13, 14, 15, și 17 se propune excluderea autorităților administrației publice locale din rubrica instituțiile responsabile de realizarea acțiunilor pornind de la caracterul de recomandare al realizării obiectivelor și activităților Planului pentru acestea conform prevederilor pct. 3 al proiectului hotărârii de Guvern. Totodată, conform prevederilor art. 10 alin. (3) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, nu pot fi stabilite ori impuse competențe autorităților publice locale fără o evaluare prealabilă a impactului financiar pe care aceste competențe l-ar putea genera, fără o consultare a autorităților locale de nivelul corespunzător și fără ca</p>	<p>Se acceptă parțial. Acțiunea nr. 6 (în varianta actuală nr. 1.5.1.) a fost reformulată, după cum urmează: <i>„Efectuarea unui Studiu privind concordanța actelor normative pe domeniu de asistență socială cu prevederile Legii nr. 137/2016 și a Conceptului MNRV”</i>. Indicator de monitorizare: „Studiu efectuat”.</p> <p>Se acceptă. Acțiunea nr.8 a fost exclusă, iar acțiunea 16 (varianta actuală 1.2.1.) a fost reformulată, după cum urmează: <i>„Elaborarea suportului metodologic per sector pentru profesioniștii din domeniul ordinii publice, organelor de drept și asistență socială în contextul identificării victimelor infracțiunilor și referirii acestora la serviciile de suport”</i>.</p> <p>Se acceptă. Autoritățile administrației publice locale au fost excluse din rubrica ”Instituțiile responsabile” și la recomandarea Ministerului Justiției (a se vedea pct. 27 al Sintezei) au fost incluse la rubrica ”Parteneri”.</p>
--	--

	colectivitățile locale să fie asigurate cu mijloacele financiare necesare.	
2. Ministerul Justiției	<p>La proiectul hotărârii Guvernului:</p> <p>1. În clauza de adoptare referința la <i>Legea nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor</i>, se va expune conform prevederilor art. 55 alin. (5) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, astfel încât la indicarea datei de adoptare a actului normativ să se indice numărul de ordine, ca element de identificare, la care să se adauge anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta, fiind despărțite de o bară „/”.</p> <p>2. La pct. 3 se vor exclude cuvintele „atribuite prin lege” fiind inutile, or atribuțiile autorităților urmează a fi executate în conformitate cu cele stabilite în lege. Adițional, atragem atenția că, expresii cum ar fi „sus-numit” nu sunt caracteristice actelor normative.</p>	<p>Se acceptă. Proiectul hotărârii Guvernului a fost modificat conform propunerii înaintate.</p> <p>Se acceptă. Proiectul hotărârii Guvernului a fost reactualizat conform propunerilor înaintate.</p>
	<p>La proiectul Conceptului:</p> <p>3. Totodată, proiectul Conceptului se va reexamina în sensul în care potrivit pct. 7 din <i>Regulile de elaborare și cerințele unificate față de documentele de politici</i>, aprobate prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 33/2007</i>, concepția urmează să includă: descrierea situației, definirea detaliată a problemei, indicarea documentelor de politici și a actelor legislative relevante pentru soluționarea problemelor abordate în concepția respectivă, instrumentele și căile de soluționare a problemei, indicarea actelor normative ce urmează a fi elaborate modificate pentru soluționarea problemei, evaluarea impacturilor (specificând impactul</p>	<p>Se acceptă. Proiectul Conceptului a fost modificat în proiectul Strategiei.</p> <p>Adițional, remarcăm faptul că Hotărârea Guvernului nr. 33/2007 cu privire la regulile de elaborare și cerințele unificate față de documentele de politici a fost abrogată prin intermediul Hotărârii de Guvern nr.386/2020.</p>

	<p>social, economic etc.), inclusiv pentru situațiile în care problema nu va fi soluționată.</p> <p>4. La fel, considerăm oportun revizuirea denumirii Secțiunilor propuse, or potrivit rigorilor de tehnică legislativă, denumirea trebuie să fie laconică și să exprime cu claritate obiectul reglementării.</p> <p>5. Într-o altă ordine de idei, considerăm necesar revizuirea Capitolului I, sub aspectul excluderii textului ce conține caracter informativ, acesta urmând a fi plasat în nota informativă la proiect. În sensul obiecției date se va revizui integral proiectul Concepției.</p> <p>6. Prevederile pct. 15 se vor revedea în sensul în care, actul normativ nu este un dicționar juridic sau un manual și noțiunile nu ar trebui să fie definite doar pentru a explica care este sensul acestora. Astfel, includerea definițiilor în actul normativ trebuie să se facă doar în cazul în care nota informativă conține argumente judicioase care impun definirea termenului în actul normativ.</p> <p>Totodată, se va ține cont că, nu este necesară dublarea noțiunilor din alte acte normative, paralelisme în legislație fiind inadmisibile. Astfel, remarcăm că, noțiunea „victimă a infracțiunii” este indicată în art. 1 din <i>Legea nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor</i>, noțiunea „victimă a traficului de ființe umane” este definită în art. 2 din <i>Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane</i>, noțiunea „victimă a violenței în familie” fiind</p>	<p>Se acceptă. Denumirile secțiunilor au fost revizuite.</p> <p>Se acceptă. Proiectul Strategiei, inclusiv prevederile Capitolului I au fost revizuite.</p> <p>Se acceptă. Noțiunile specificate au fost excluse.</p>
--	--	--

	<p>stabilită în art. 2 din <i>Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie</i>.</p> <p>7. Complementar, proiectul în cauză se va revizui sub aspectul regulilor de tehnică legislativă statuate în <i>Legea nr. 100/2017</i>, și anume numerotarea trebuie să fie continuă de la începutul și pînă la sfârșitul actului, iar semnele grafice și cratimele se vor exclude, deoarece acestea nu constituie elemente structurale ale actului normativ. Punctele se divid în subpuncte și în alineate. Subpunctele se numerotează cu cifre arabe și o paranteză și pot avea diviziuni numerotate cu litere latine și o paranteză. Alineatul se evidențiază printr-o ușoară retragere spre dreapta de la alinierea textului pe verticală. Mai mult, se va ține cont de regulile utilizării abrevierilor pe parcursul textului.</p> <p>8. Astfel, remarcăm că întregul proiect urmează a fi revizuit sub aspectul terminologiei utilizate. Cu titlu de exemplu, expresia „cadru normativ-juridic” se va substitui cu expresia „cadru normativ”. La fel, se va evita utilizarea sintagmei „acte juridice” prin care se are în vedere „acte normative”, iar, sintagma „organizații” se va substitui cu termenul „instituții”.</p> <p>9. Pe tot parcursul textului proiectului cuvintele „modificarea și completarea unor acte normative” se vor revizui în sensul în care accepțiunea cuvîntului „modificare” cuprinde și completarea actelor normative (a se vedea art. 62 din <i>Legea nr. 100/2017</i>). Prin urmare,</p>	<p>Se acceptă. Numerotarea a fost redactată conform prevederilor normative.</p> <p>Se acceptă. Au fost efectuate modificările de rigoare conform propunerii înaintate.</p> <p>Se acceptă. Pe tot parcursul textului proiectului sintagma „modificarea și completarea unor acte normative” a fost substituită cu cuvintele „modificarea unor acte normative”, cu excepția pct.50 unde este menționată <i>Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.32/2018</i>.</p>
--	--	--

	acesta se va reformula în sensul excluderii cuvintelor „și completarea ”.	
	<p><i>La proiectul Planului de acțiuni:</i></p> <p>14. Analizând proiectul Planului remarcăm necesitatea revizuirii acestuia din punct de vedere structural și anume potrivit pct. 14 al <i>Regulilor de elaborare și cerințelor unificate față de documentele de politici</i>, aprobate prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 33/2007</i>, care stabilește că, Planul trebuie să includă, obiectivele, acțiunile practice, întreprinse pentru realizarea obiectivelor stabilite, termenele de realizare a acțiunilor, costurile aferente implementării, responsabilii pentru implementare, indicatorii de progres, procedurile de raportare și evaluare.</p> <p>15. Totodată, cu titlu general menționăm că acesta urmează a fi revizuit ca structură, prin stabilirea unor obiective cu o formulare concisă și clară și evitarea unor formulări detaliate care nu sunt specifice unor obiective.</p> <p>16. De asemenea, se va exclude rubrica „Secțiune”, și următoarea rubrică până la „obiectivul specific” care este o dublare a acestuia din urmă. În acest sens, urmează a se vedea regulile prenotate.</p> <p>17. Cu referire la acțiunile propuse, în cea mai mare parte acestea urmează a fi revizuite astfel încât să fie clar identificat ce se dorește a se întreprinde și pentru a fi corelate cu indicatorii de monitorizare.</p>	<p>Se acceptă. Proiectul Planului a fost revizuit și complementat cu termeni și indicatori de rezultat. Totodată, procedurile de raportare și evaluare sunt stabilite de proiectul Strategiei.</p> <p>Se acceptă. Obiectivele au fost redactate conform propunerii înaintate</p> <p>Se acceptă. Rubrica „Secțiune” a fost substituită cu rubrica „Domeniul de intervenție”. De asemenea rubrica până la „obiectivul specific” a fost exclusă.</p> <p>Se acceptă. Acțiunile din cadrul Planului au fost revizuite.</p>

<p>18. De asemenea, deși s-a stabilit că, acțiunile primului plan urmează a fi orientate spre atingerea obiectivelor de integrare a politicilor și serviciilor pentru victimele diferitor infracțiuni în sistemul protecției sociale, multe dintre măsurile propuse în proiectul Conceptului nu sunt reflectate în Planul de acțiuni (a se vedea pct. 83, 96, 97 din Concept). În acest sens este necesară fortificarea măsurilor propuse în Plan, în actuala redacție acestea fiind extrem de sumare și care nu vor duce la obținerea deplină a scopului propus.</p>	<p>Se acceptă. Acțiunile Planului au fost revizuite în vederea atingerii obiectivelor de integrare a politicilor și serviciilor pentru victimele diferitor infracțiuni.</p>
<p>19. La fel, în scopul, evitării dublărilor se vor comasa acțiunile de la pct. 1 și 2 care se referă la instituirea unei unități speciale în cadrul Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (în continuare-MSMPS) și Agenției Naționale Asistență Socială, responsabilă de coordonarea politicilor în domeniu.</p>	<p>Nu se acceptă. Dat fiind faptul că sumele ce țin de salarizarea noilor angajați sunt distincte per autoritate (MSMPS și ANAS), menționăm necesitatea reflectării acestor acțiuni separat.</p>
<p>20. Referitor la acțiunea stabilită la pct. 4 (<i>crearea unui Grup de lucru pe lângă MSMPS cu participarea reprezentanților autorităților administrației publice centrale, organizații internaționale și a societății civile</i>) și pct. 5 (<i>Restructurarea comisiilor raionale/municipale pentru protecția persoanelor aflate în situații de dificultate</i>) din proiect, propunem a fi stabilit la indicatorul de monitorizare scopul instituirii grupului de lucru pe lângă MSMPS, precum și durata mandatului acestuia.</p>	<p>Se acceptă. Indicatorul de monitorizare a acțiunii 4. (varianta actuală nr. 1.1.1.) a fost modificată conform propunerii înaintate.</p>
<p>21. La acțiunea 7 (<i>modificarea și completarea Legii asistenței sociale nr. 547/2003 și Legii cu privire la serviciile sociale nr. 123/2010</i>), avînd în vedere că obiectul</p>	<p>Se acceptă. În cadrul acțiunii nominalizate, Ministerul Justiției a fost exclus din rubrica „Instituții responsabile”</p>

<p>legilor care se propun a fi modificate nu vizează competența Ministerului Justiției, acesta urmează a fi exclus. Acesta va prezenta opinia sa juridică asupra proiectului elaborat în procedura ordinară. Totodată, acțiunea în cauză se va revizui în contextul obiecției privind accepțiunea cuvântului „modificare” expusă la proiectul Conceptului.</p> <p>22. În partea ce ține de acțiunea 9 (<i>elaborarea/actualizarea modulelor de formare profesională pentru instruirea specialiștilor din domeniile: poliției, asistenței sociale, asistenței medicale, educației, procuraturii, parajuriștilor și altor membri ai EMT</i>), în versiunea în care este formulată, nu este clar dacă formarea specialiștilor în domeniu va fi după un program unic printr-o metodă centralizată sau fiecare instituție în mod individual, având în vedere că din planul de acțiuni derivă că urmează a se asigura o instruire comună. Totodată, remarcăm că, Ministerul Justiției nu asigură instruirea profesioniștilor indicați (ex. polițiști, procurori), fapt pentru care se va exclude de la rubrica „instituții responsabile”.</p> <p>23. Acțiunea 10 și 11 care vizează, elaborarea materialelor informative/organizarea activităților de informare au aceleași scopuri, însă sunt plasate la obiective diferite, fapt pentru care urmează a fi revizuite și comasate.</p> <p>24. Redacția acțiunii de la pct. 15 (<i>Realizarea analizei și stabilirea rolurilor actorilor implicați în procesul de</i></p>	<p>Se acceptă. În cadrul acțiunii prenotate (varianta actuală acțiunea 1.6.1.), a fost introdusă sintagma <i>per sector</i> în vederea stabilirii faptului că, fiecare domeniu nominalizat își va elabora/actualiza separat modulele de formare profesională. Totodată, Ministerul Justiției a fost exclus din rubrica „Instituții responsabile”.</p> <p>Nu se acceptă. Acțiunea 10 (varianta actuală nr. 1.3.1.) are drept scop informarea publicului larg privind funcționalitatea MNRV, iar acțiunea 11 (varianta actuală nr. 1.8.1.)) se referă la consolidarea capacităților specialiștilor din domeniu.</p> <p>Se acceptă. Acțiunea nominalizată a fost reformulată (a se vedea acțiunile 2.4.1. și 2.4.2.).</p>
---	---

identificare a victimelor infracțiunilor și referirea acestora la serviciile de suport (servicii psihologice în 3 raioane pilot), urmează a fi revizuită astfel încât să fie clar care e scopul acesteia. Or, pe de o parte se menționează analiza rolurilor actorilor implicați în procesul de identificare a victimelor și de referire a acestora iar pe de altă parte, se face referire la instituirea pilot în 3 raioane a serviciilor psihologice.

De asemenea, se va revizui și indicatorul de monitorizare precum și instituțiile responsabile. Nu este clar care va fi rolul Ministerului Justiției și a Institutului Național de Justiție în acest proces.

25. Indicatorul de la acțiunea 19 urmează a fi revizuit, astfel încât să fie măsurabil („Numărul de formulare de colectare”).

Totodată, se observă că potrivit pct. 111 din proiectul Conceptului, MSMPS va asigura întocmirea raportului *anual* de monitorizare și publicarea acestuia până la data de 15 aprilie a anului următor celui de referință. În același timp, la pct. 110 este indicat că, în termen de *cel mult doi ani de la data intrării în vigoare a Conceptului*, MSMPS, în calitate de autoritate responsabilă de implementare a acestuia, va elabora și va aproba, în modul stabilit, metodologia de monitorizare a Conceptului, inclusiv indicatori, procedura de colectare și analiză a informațiilor privind progresele realizate, inclusiv, dacă este necesar, definirea măsurilor de eliminare a circumstanțelor care împiedică punerea în aplicare a prezentului document de politici.

Se acceptă parțial. Indicatorul acțiunii 19 (varianta actuală nr. 1.5.2.) a fost redactat, având următorul conținut: „4 formulare de colectare a datelor statistice ajustate”.

Totodată, menționăm că, obiecțiile cu referire la conexiunea între formularele sus-menționate și procesul de monitorizare n-au fost luate în considerație, dat fiind faptul că, formularele nominalizate sunt destinate pentru studierea fenomenelor/ infracțiunilor violente și nu au legătură directă cu colectarea informațiilor în contextul implementării acțiunilor Planului prenotat.

Adițional, în contextul obiecției asupra necesității sincronizării termenelor elaborării raportului anual și elaborării metodologiei de monitorizare, remarcăm faptul că, în primii doi ani de implementare a Strategiei, raporturile anuale poate fi întocmite în baza prevederilor generale stabilite de Hotărârea Guvernului nr.386/2020 „Cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea,

	<p>Astfel, deși se indică elaborarea anuală a raportului, metodologia în baza căruia acesta va fi întocmit se va elaborat în termen de cel mult 2 ani. Prin urmare, este necesar de a se asigura o sincronizare a termenelor. Or, mai întâi urmează a se elabora metodologia ca mai apoi potrivit metodologiei să se elaboreze raportul.</p> <p>26. Totodată, din Planul de acțiuni se va exclude pct.12 care stabilește în calitate de acțiune elaborarea Raportului. Or, Planul trebuie să cuprindă măsuri specifice în raport cu mecanismul național de referire iar gradul de realizare și implementare urmează a fi reflectat într-un raport. Însă întocmirea raportului nu poate constitui măsură a Planului.</p> <p>27. Referitor la responsabilii de realizarea unui șir de obiective, remarcăm că au fost incluse autoritățile administrației publice locale, care urmează a fi excluse în sensul principiului autonomiei locale. Astfel, autoritățile locale urmează a fi indicate în calitate de parteneri la realizarea acțiunilor respective (eventual calitatea acestora să fie inclusă într-o rubrică separată).</p>	<p>implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice” (Capitolul VII. Monitorizarea documentelor de politici publice). Totodată, după elaborarea metodologiei de monitorizare, raportul anual va fi întocmit în baza cerințelor specifice stabilite de metodologia nominalizată.</p> <p>Se acceptă. Acțiunea 12 a fost exclusă.</p> <p>Se acceptă. Autoritățile locale sunt indicate în calitate de parteneri la realizarea acțiunilor Planului.</p>
<p>3. Ministerul Finanțelor</p>	<p>La proiectul Conceptului:</p> <p>1. La punctul 26 cuvintele ”bugetele unităților administrativ-teritoriale și proiectele de asistență tehnică internațională” de substituit cu ”bugetele locale și alte surse conform legislației”. Propoziția a doua de exclus.</p>	<p>Se acceptă parțial. Punctul 26 a fost reactualizat, dar propoziția a doua nu a fost exclusă, dat fiind faptul că prin intermediul acesteia este reflectată situația existentă și va fi necesară în contextul evaluării implementării documentului de politici.</p>

	<p>2. La punctul 54 cuvintele “insuficiența alocațiilor de la bugetele de diferite niveluri” de exclus.</p> <p>3. La punctul 56 cuvântul ”fondurilor” de substituit cu ”mijloacelor”.</p> <p>4. La punctul 73 pornind de la competențele funcționale propunem de exclus cuvintele ”cu sprijinul Ministerului Finanțelor”.</p> <p>5. La punctul 76, litera d), după cuvântul „gestionării” de introdus cuvântul „eficiente a” reieșind din prevederile Legii nr.181/2014.</p> <p>6. La punctul 91 este necesară clarificarea sensului expresiei „în stadiul inițial”, iar cuvintele ”pentru anii relevanți” de exclus.</p> <p>7. Punctul 92 de exclus, dat fiind că la punctul 91 este clar expus referitor la sursele de finanțare.</p>	<p>Nu se acceptă. Menționăm că, prin excluderea sintagmei prenotate se încalcă principiile democratice și de transparență în analiza situației actuale, mai mult ca atât majoritatea recomandărilor din cadrul rapoartelor naționale și internaționale (ale Comitetelor specializate) relevă situația menționată la punctul nominalizat.</p> <p>Se acceptă. Punctul 56 a fost reactualizat.</p> <p>Se acceptă. Punctul 73 (varianta actuală punctul 86) a fost redactat.</p> <p>Se acceptă. Punctul 76 (varianta actuală pct. 93, subpct. 4) a fost completat.</p> <p>Se acceptă. Punctul 91 (varianta actuală pct. 124) a fost reactualizat (stadiul inițial are legătură cu elaborarea CBTM (2021-2023)).</p> <p>Se acceptă parțial. Punctul 92 (varianta actuală nr. 126) se referă la planificarea surselor de finanțare pentru toată perioada de implementare a Strategiei. Astfel, în vederea evitării faptului că punctele 91 și 92 au același sens de interpretare, penultima propoziție a punctului 126 a fost complementată cu sintagma „și se va realiza pe parcursul implementării Strategiei”.</p>
--	---	---

<p><i>La proiectul Planului de acțiuni:</i></p> <p>8. Luînd în considerare, că actualmente este în proces de elaborare a CBTM (2021-2023), iar proiectul Planului de acțiuni prevede implementarea unor acțiuni noi care vor avea impact financiar asupra programelor bugetare, considerăm oportun examinarea propunerilor în cadrul CBTM prin prioritizarea cheltuielilor și politicilor pe sector.</p> <p>Totodată, considerăm necesar colonița 4 din Planul de acțiuni să fie divizată pe surse de finanțare cu indicarea costurilor corespunzătoare repartizate pe ani și, respectiv prezentarea calculelor pe marginea acestora.</p> <p>9. Concomitent, propunem de exclus acțiunea 3 din Planul de acțiuni ținînd cont de următoarele: Proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.81 din 12.02.2020, prevede modificări la Legea nr.45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, referitor la instituirea serviciului responsabil de domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, care respectiv urmează să exercite atribuții în scopul reabilitării tuturor victimelor infracțiunilor. Totodată, este de remarcat faptul că modificările în cauză vor fi puse în aplicare în termen de trei ani de la data intrării în vigoare a legii în cauză, și respectiv nu se încadrează în Planul de acțiuni propus pentru anii 2020-2022.</p> <p>10. De asemenea, la acțiunea 14 se propune de reformulat indicatorul de monitorizare „mijloace financiare aprobate” prin prisma responsabilităților instituționale ale</p>	<p>Se acceptă. Colonița 4 a fost modificată conform propunerii.</p> <p>Totodată, acțiunile noi cu impact financiar, au fost reflectate în cadrul Strategiei Sectoriale de Cheltuieli pe domeniu.</p> <p>Se acceptă. Termenul de realizare a acțiunii 3 (varianta actuală nr.1.4.3) a fost modificat - anul 2023.</p> <p>Se acceptă. Indicatorul acțiunii 14 (varianta actuală acțiunea nr. 1.9.2.) a fost modificat - „<i>mijloace financiare planificate anual</i>”.</p>
--	--

	<p>autorităților publice centrale și locale. Menționăm că procedura de aprobare a bugetului ține de competența și responsabilitatea Parlamentului, consiliului local, consiliului raional, Adunarea Populară a unității teritoriale autonome cu statut juridic special și consiliile municipale Bălți și Chișinău.</p> <p>11. Totodată, reieșind din atribuțiile funcționale de bază, considerăm necesar de exclus cuvântul „Ministerul Finanțelor” din coloana 5 „Instituții responsabile” al Planului de acțiuni.</p> <p>În contextul celor expuse, proiectul de hotărâre nominalizat urmează a fi reexaminat prin prisma propunerilor/obiecțiilor expuse mai sus.</p>	<p>Se acceptă. Ministerului Finanțelor a fost exclus din rubrica „Instituții responsabile” și a fost inclus la rubrica „Parteneri” .</p>
<p>4. Ministerul Afacerilor Interne</p>	<p><i>La proiectul hotărârii Guvernului:</i></p> <p>1. În clauza de emitere a proiectului de hotărâre este necesară substituirea cuvântului „iunie” cu „iulie” deoarece Legea nr.137/2016 a fost adoptată la 29.07.2016.</p>	<p>Se acceptă parțial. Clauza de emitere a fost modificată conform recomandărilor Ministerului Justiției (a se vedea obiecția 1).</p>
	<p><i>La proiectul Conceptului:</i></p> <p>2. La pct. 15 din proiectul MNRV, noțiunea de „<i>victimă a infracțiunii</i>” este ambiguă și contravine noțiunii prevăzută de art.1 alin. (3) din Legea nr.137/2016. Prin urmare opinăm asupra expunerii noțiunii expres prevăzută în actul legislativ enunțat.</p> <p>3. Introducerea în proiect a noțiunii de „<i>victimă prezumată</i>” trezește nedumerire, or se presupune că orice rudă a victimei ar putea fi victimă a infracțiunii, fără ai fi</p>	<p>Se acceptă. Noțiunea „<i>victimă a infracțiunii</i>” a fost exclusă.</p> <p>Se acceptă. Noțiunea „<i>victimă prezumată</i>” a fost exclusă.</p>

<p>atribuită calitatea procesuală de parte vătămată în cadrul cauzei penale. Astfel, considerăm inoportună includerea acestei noțiuni în proiectul actului normativ.</p> <p>4. La pct. 39 și 65 este necesară substituirea sintagmei „Poliției de Frontieră” cu sintagma „Inspectoratului General al Poliției de Frontieră” deoarece în varianta propusă denumirea autorității administrative din subordinea MAI contravine prevederilor HG nr. 1145/2018.</p> <p>5. Pct. 62 lit. b) necesită a fi revizuit deoarece în varianta propusă (...<i>condiția ca victima, care nu este cetățean al Republicii Moldova, să fi avut reședința legală și permanentă pe teritoriul său înainte de a intra pe teritoriul altei țări în care a fost comisă infracțiunea</i>) contravine prevederilor art. 9 alin.(2), 11 alin (1) și 13 alin.(1) din Legea nr.137/2016, unde se stipulează că beneficiari pot fi doar străinii/apatrizii care locuiesc sau se află legal în RM.</p>	<p>Se acceptă. Au fost efectuate recomandările de rigoare la punctele 39 și 65 (varianta actuală 39 și 78).</p> <p>Se acceptă. Pct. 62 lit. b) (varianta actuală pct. 71, subpct. 2) a fost reactualizat conform recomandării nominalizate.</p>
<p><i>Obiecții și propuneri de ordin general</i></p> <p>6. Concomitent, se propune revizuirea și ajustarea proiectului actului normativ și aducerea în concordanță cu cadrul legislativ-normativ de nivel superior și normelor de tehnică legislativă.</p> <p>Reieșind din cele expuse, cu luarea în calcul a recomandărilor prenotate, Ministerul Afacerilor Interne susține proiectul actului normativ.</p>	<p>Se acceptă. Proiectul a fost revizuit conform propunerii înaintate.</p>

<p>5. CNPAC / Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (ONG)</p>	<p>1. CNPAC salută inițiativa MSMPS de a unifica practicile existente în domeniul referirii victimelor diferitor categorii de infracțiuni și de a crea un cadru unic general de identificare și referire.</p>	
	<p><i>La proiectul Conceptului:</i></p> <p>2. În primul rând, sugerăm renunțarea la noțiunea de „Concept”, deoarece se creează o confuzie cu termenul similar, prevăzut de Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative (a se vedea, în acest sens, art. 28). Propunem utilizarea noțiunilor prevăzute de Hotărârea Guvernului nr. 33/2007 cu privire la regulile de elaborare și cerințele unificate față de documentele de politici, și anume, a noțiunii de „Conceptie”. În același timp, analizând esența și conținutul setului de acte, observăm că acesta prezintă caracteristici și ale altor tipuri de documente de politici, precum strategia (prezența etapelor de implementare, a mecanismului de monitorizare și evaluare a impactului, stabilirea unui termen de implementare, 10 ani în acest caz, etc.) și planul de acțiuni (obiective concrete, acțiuni, indicatori de progres, costuri, instituții responsabile, etc.).</p> <p>3. Cu referire la conținut, observăm că autorul și-a propus să facă o descriere a situației existente și identificarea problemelor, ceea ce ar presupune o analiză detaliată a tuturor sistemelor de referire a diferitor categorii de victime ale infracțiunilor. În realitate însă, se face o descriere și evaluare a sistemului actual de referire a victimelor traficului de ființe umane (SNR) și se propune adaptarea acestuia la toate celelalte categorii de victime. Considerăm</p>	<p>Se acceptă. La recomandarea Cancelariei de Stat și Ministerului Justiției proiectul Conceptului a fost modificat în proiectul Strategiei.</p> <p>Se acceptă parțial. Proiectul Strategiei a fost completat cu informația necesară în contextul <i>Mecanismului intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului (MIC)</i>, model care se constă exclusiv din procedurile intersectoriale de lucru cu copii.</p>

	<p>că este necesară o analiză detaliată și a altor mecanisme, contrapunerea cu sistemele existente, analiza avantajelor și dezavantajelor utilizării unui anumit model și formularea concluziilor pertinente.</p> <p>4. Urmează a fi identificate toate procesele paralele și realizată unificarea inițiativelor. De exemplu, Oficiul Avocatului Poporului efectuează la moment (prin intermediul unor experți contractați) evaluarea independentă a eficienței și eficacității mecanismelor de cooperare intersectorială în domeniul protecției drepturilor copilului. Acțiunea este realizată în baza acordului încheiat între Oficiul Avocatului Poporului și UNICEF. Rezultatele, constatările și recomandările studiului care va fi prezentat de ombudsman urmează a fi examinate și în cadrul prezentei inițiative. Cu siguranță, procese similare mai au loc și urmează a fi valorificate.</p> <p>5. Cu titlu de exemplu, notăm că Legea nr. 137/2017 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, în temeiul căreia se propune crearea mecanismului (MNRV), oferă un cadru juridic de protecție atât victimelor adulte, cât și copiilor, fără a se face o diferență. În același timp, Guvernul a adoptat, prin intermediul HG nr. 270/2014, Instrucțiunile privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului (MIC).</p> <p>6. Observăm că MIC, stabilit prin HG 270/2014, identifică anual un număr de 4000-6000 copii victime a diferitor</p>	<p>Se acceptă parțial. Proiectul Strategiei a fost completat cu informația privind evaluarea MIC (a se vedea punctul 42).</p> <p>Nu se acceptă. Remarcăm faptul că, proiectul Strategiei MNRV nu exclude, ci încorporează MIC.</p> <p>Nu se acceptă.</p>
--	--	---

<p>forme de abuz (dintre care, aproximativ 1300 victime ale infracțiunilor), în comparație ce cele aproximativ 400 persoane (conform datelor incluse în setul propus spre avizare), victime ale traficului de ființe umane, identificate și referite prin intermediul SNR. Aceasta denotă faptul că profesioniștii implicați cunosc mecanismul MIC și fac uz de el la o scară largă, înțeleg noțiunile și mecanismul de funcționare și interacționare dintre diferite profesii și sectoare guvernamentale. Raportul final privind Evaluarea intermediară a Implementării Strategiei pentru Protecția Copilului pe anii 2014-2020 și a Planului de Acțiuni pentru anii 2016-2020 în Republica Moldova (ianuarie 2020) menționează MIC ca fiind un moment pozitiv, iar practicile dezvoltate în cadrul acestuia vin cu o bună experiență de lucru în cooperare intersectorială.</p> <p>7. Totodată, analiza paragrafelor 42, 84 și 99 ale Conceptului nu permite o înțelegere exactă a funcționării și relaționării dintre aceste două mecanisme. Pe de o parte, se dorește crearea unui mecanism unic – MNRV. Pe de altă parte, se stabilește că copiii vor primi asistență și suport, în conformitate cu procedurile stabilite în cadrul MIC, iar terminologia și algoritmul procedurilor vor fi uniformizate, deoarece la moment au cadre instituționale și de reglementare diferite, precum și diferiți algoritmi pentru procedurile stabilite – succesiunea acțiunilor specialiștilor, ceea ce creează dublare și incertitudine în rândul specialiștilor. Un exemplu în acest sens constituie și noțiunea propusă de „cooperare intersectorială” (paragraful 15), care în înțelesul MIC cuprinde toate sectoarele guvernamentale, nu doar pe cele ale societății.</p>	<p>Prevederile proiectului Strategiei MNRV ce țin de MIC au fost complementate cu date statistice oficiale. Totodată, reiterăm că, MNRV nu exclude MIC, cu atât mai mult aceste modele se completează, reglementând asistența distinctă pentru adult și pentru copil.</p> <p>De asemenea, procedurile de identificare și raportare a specialiștilor în acest context la fel sunt distincte pentru adult și copil.</p> <p>Adițional, remarcăm faptul că, profilul specialiștilor care se ocupă de asistența adulților și copiilor de asemenea este distinct.</p> <p>Nu se acceptă. Proiectul Strategiei prevede că MIC va continua să funcționeze, dar actul normativ, care reglementează funcționarea MIC (HG nr. 270/2014), va fi armonizat în viitor dacă specialiștii pe domeniul protecției copilului vor considera oportun acest fapt, luând în considerare nu doar contextul general al MNRV dar și constatările și evaluările studiului de referință inițiat de Avocatul Poporului.</p> <p>Platforma MNRV aduce un plus valoare pentru totalitatea specialiștilor din diferite sectoare care lucrează și au tangență cu reabilitarea victimelor infracțiunilor, atât adulți, precum și copii.</p> <p>Cu referire la noțiunea <i>cooperare intersectorială</i>, MNRV pledează nu numai pentru cooperarea între sectoarele guvernamentale, dar și între cele ale societății</p>
--	---

	<p>8. Considerăm că trebuie acordată o mai mare atenție analizei celor două mecanisme, SNR și MIC, mai ales că utilitatea celui de-al doilea a fost și ea subliniată și încurajată de mai multe mecanisme internaționale. În același timp, trebuie analizate și alte instrumente de cooperare multidisciplinară și intersectorială, cum ar fi și instrucțiunile privind intervenția în cazurile de violență în familie, pentru a identifica și ilucida cele mai importante neconcordanțe cum ar fi, de exemplu, conceptul echipei multidisciplinare. În formula în care este prezentat la moment, Conceptul propune <i>a priori</i> extinderea unui sistem de referire (SNR), fără a face analiză a bunelor practici instituite în cadrul altor mecanisme și proceduri pentru alte categorii de victime. Este și mai important, în acest context, să se facă o analiză și evaluare a riscurilor adoptării MNRV din perspectiva afectării bunelor practici deja instituite (Observațiile finale ale Comitetului ONU pentru Drepturile Copilului cu privire la raportul periodic combinat al patrulea și al cincilea al Republicii Moldova https://www.unicef.org/moldova/media/2801/file/INT_CR_C_COC_MDA_29111_E_Romanian.pdf).</p> <p>9. Conceptul propune crearea serviciilor „sub un singur acoperiș”, fără a menționa serviciul integrat, de tip Barnahus, oferit copiilor victime/martori ai infracțiunilor, creat recent prin HG nr. 708/2019, prin care a fost aprobat</p>	<p>civile, specializate în reabilitarea victimelor infracțiunilor - adulți și copii. Platforma MNRV oferă oportunitatea de creare a parteneriatelor publice-private, contractarea socială.</p> <p>Nu se acceptă. Analiza instrucțiunilor privind intervenția pe cazuri și practicilor bune de lucru cu beneficiarii pot fi utilă la etapa de implementare a Strategiei, atunci când va fi inițiată elaborarea sau armonizarea procedurilor în cadrul MNRV, dar nu la etapă actuală când este necesar să se creeze mecanismul general de management/coordonare a politicilor în domeniul protecției drepturilor victimelor infracțiunilor.</p> <p>Se acceptă. Proiectul Strategiei a fost completat cu informația despre HG nr.708/2019.</p>
--	--	---

Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Centrului regional de asistență integrată a copiilor victime/martori ai infracțiunilor și a Standardelor minime de calitate. Amintim că MSMPS este responsabil de implementarea prevederilor acestui act normativ. Prestarea serviciului se va face de către un prestator public sau privat, selectat în rezultatul procedurii de achiziții publice, ceea ce constituie o practică pozitivă, care urmează a fi monitorizată, în scopul identificării bunelor practici, dar și a eventualelor neajunsuri. Mai mult decât atât, temei de instituire a serviciului prevăzut de HG nr. 708/2019 este tot Legea nr. 137/2017 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor. În plus, Guvernul condiționează prestarea serviciului integrat în cadrul Centrului de respectarea termenelor și procedurile prevăzute de Instrucțiunile aprobate prin HG nr. 270/2014 (MIC). Acestea sunt câteva aspecte care nu au fost analizate. Dimpotrivă, atunci când se face analiza cadrului normativ existent, normele date nici nu sunt incluse.

10. Crearea unor unități noi de personal în cadrul instituțiilor și autorităților centrale și locale nu este pe deplin justificată și fundamentată. Cel puțin, informația prezentată în setul propus spre avizare nu este suficientă pentru a convinge un observator obiectiv în necesitatea instituirii pozițiilor noi și efectuarea unor cheltuieli în acest sens.

Nu se acceptă. Crearea unor unități noi de personal în cadrul instituțiilor și autorităților centrale și locale este fundamentată de angajamentele asumate de Guvern prin prisma tratatelor ratificate pe cele 3 dimensiuni: asigurarea egalității între femei și bărbați; prevenirea și combaterea violenței în familie și violenței față de femei; prevenirea și combaterea TFU.

Politicile publice la nivel național pe cele 3 dimensiuni necesită alocări atât financiare, precum și umane. Totodată, urmare a adoptării Legii 137/2016 MSMPS i s-a atribuit competențe noi, care la fel urmează a fi

	<p>11. Având în vedere toate cele expuse mai sus, dorim să notăm că CNPAC nu contestă eficiența mecanismului SNR, dar, având în vedere că se prevede o durată lungă de implementare – 10 ani, iar scopul final este oferirea unui cadru cât mai practic și eficient pentru identificarea și referirea victimelor tuturor categoriile de infracțiuni, sugerează următoarele:</p> <p>a) Examinarea mai minuțioasă a situației de fapt în domeniul protecției victimelor infracțiunilor și identificarea unor soluții documentate. Este absolut relevant ca punctul de start al acestei reforme să fie un studiu multilateral și holistic, cu includerea tuturor scenariilor posibile.</p>	<p>asigurate atât la nivel strategic, precum și operațional. În vederea optimizării resurselor financiare, în acest sens a fost decisă consolidarea mecanismului instituțional la nivel central, precum și la nivel local.</p> <p>De asemenea, în cadrul Strategiei, pct.52 menționează, că <i>„extinderea competențelor MSMPS pentru reabilitarea victimelor infracțiunilor nu este însoțită de alocarea personalului suplimentar necesar pentru gestionarea politicilor în acest domeniu. În structurile organizaționale care se află sub jurisdicția ministerului dat, nu există unități de personal alocate și specialiști instruiți pentru dezvoltarea la nivel local a politicii sociale în acest domeniu și a serviciilor. Urmare a celor expuse, relevă faptul că există probleme în ceea ce privește accesul victimelor la asistență și suportul necesar.”</i></p> <p>Nu se acceptă. Descrierea situației și problemelor identificate se bazează pe constatările a doua studii, inclusiv evaluarea externă a implementării Strategiei SNR. În plus, la elaborarea proiectului Strategiei au fost analizate:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Circa 30 de acte normative ale RM; — Directivele UE privind drepturile victimelor infracțiunilor; — O serie de rapoarte privind problematica implementării în RM a obiectivelor de dezvoltare durabilă (ONU); — Rapoarte privind cercetările și realizările de frunte în domeniul protecției sociale și asistenței victimelor (OECD, German Federal Ministry for
--	---	---

	<p>b) Ajustarea documentului în conformitate cu noile informații obținute în rezultatul analizei tuturor studiilor accesibile, generalizării recomandărilor formulate de experții internaționali, care au realizat evaluarea mecanismelor de referire existente a tuturor categoriilor de victime adulte și copii.</p> <p>c) Extinderea consultațiilor publice și implicarea tuturor organizațiilor relevante din domeniul protecției diferitor categorii de victime ale infracțiunilor, inclusiv din domeniul protecției copilului.</p>	<p>Economic Cooperation and Development, ILO, EIGE, etc.);</p> <ul style="list-style-type: none"> — Articole științifice; — Materiale de discuții. <p>Adițional, menționăm că, aprobarea acestui document de politică este o recomandare a Comitetului ONU pentru Eliminarea Discriminării împotriva Femeilor, urmare a examinării cel de-al șaselea raport periodic al Republicii Moldova.</p> <p>Nu se acceptă. Acest lucru deja a fost efectuat în anii precedenți (2018-2019).</p> <p>Nu se acceptă. MSMPS cu suportul partenerilor de dezvoltare a organizat pe parcursul anului 2019 o serie de evenimente pentru consultări publice cu participarea reprezentanților societății civile, la care a fost prezentat și discutat proiectul prenotat. Ca urmare, obiecții de principiu n-au parvenit, astfel aprobarea oficială acestui document a fost inclusă în Planul Guvernului pe anii 2020-2023 (termen: septembrie 2020).</p>
--	--	---

Ministru

Viorica DUMBRĂVEANU